

KMETSKI LIST

Številka 7

Ljubljana dne 15. februarja 1939

Leto XXI

Čas kliče v sporazum

Veliki dogodki se često pripete čisto nepričakovano. Nekaj podobnega se je menda zgodilo v zadnjem času, nekaj, kar je le malokdo pričakoval.

Z značilno in za nas vsekakor bodrilno vzporednostjo se je zgodilo, da je nastopil močan preobrat zunaj v svetu, hkratu pa tudi važen dogodek v naši domači politiki.

Že v zadnji številki smo na tem mestu naglasili, da demokracija vstaja, da torej ni res mrtva, kakor so se tega pri nas nekateri malodušno bali.

Res, bilo je že tudi na Slovenskem nekaj plahih ljudi, ki so skušali sami sebi dopovedati, da današnji čas ni več sposoben za demokracijo.

Krepka beseda

ameriškega predsednika Roosevelta je marsikomu na svetu in, tako vsaj upamo, tudi marsikomu pri nas spet odprla oči in vlila vsaj nekoliko vere v usihajoči studenec človečanske samozvesti. Možata beseda najnaprednejše velesile na svetu, da se hoče postaviti v bran tudi za evropsko demokracijo, je vzbudila povsod silen odmev. Nemirno vršanje v raznih političnih panjih dokazuje, da je bila ta beseda res tehtno mišljena in da narodi niso voljni, da bi se sredi najbolj prosvetljene dobe brez borbe in odpora zopet potopili v srednjeveško temo nasilja in samoljubne brezpravnosti.

To je suho dejstvo, s katerim radi ali neradi morajo danes računati brez izjeme vsi ideološki bloki. Razvoj pojde svojo pot in narava bo sama varovala vrednote, ki jih človekova samovoljnost ne sme uničiti. Svoboda ni samo fraza, ampak življenjska potreba človeškega bistva. Ako svet tega kljub vsem resnim

svarilnim klicem

in vzlic vsem naukom zgodovine ne bo hotel priznati in spoznati, potem gremo neizbežno naproti moriji, kakršne še ne pomni zgodovina človeštva.

Moderni razvoj, zlasti silne pridobitve tehnike so povezale in vedno bolj povezujejo ves svet v celoto, v neko neločljivo skupnost, kjer se posamezni deli — države in narodi — nujno morajo sporazumeti med seboj.

Prav zaradi te povezanosti in takega položaja pa je važno, da vsaka edinica civilizirane človeške družbe, torej vsak narod in vsaka država, kar najbolj koristno in temeljito doma v lastni hiši uredi svoje zadeve. V borbi in tekmi bodo mogli obstati in se vzdržati na valovih le tisti, ki so toliko življenjsko močni in življenjsko zreli, da so si znali doma pravočasno urediti razmere in tako okrepiti in utrditi svoje sile za vsako, še tako brezobzirno mednarodno tekmo in borbo.

Dogodki zadnjega časa nas utrjujejo v domnevi, da je to spoznanje na vsej črti

pravladalo in prodrlo tudi pri nas. Kdor tega ne zna pojmovati, se mora pač umakniti; kajti interesi skupnosti so vedno močnejši mimo interesov posameznikov ali drobnih skupin.

Sprememba vlade

pravijo, da je morala nastati zaradi hrvatskega vprašanja. Ni nas volja, da bi razglabljali in — z ozirom na točnost ali netočnost te trditve — kritično presojali poročila. Zadostuje nam dejstvo, da je po neki neizogibni nujnosti prišlo do te spremembe. In s še večjim zadoščenjem nam navdaja okolnost, ko vidimo, kako je vse kroge kakor nenadno razsvetljenje prešinilo spoznanje, da je bila sprememba za naše razmere neodložljiva potreba.

Teh dveh važnih političnih dejstev ne smemo prezreti, ko presojamo trenutni položaj in si merimo in izbiramo pot za bodočnost.

Čas priprave

Po izjavi samega ministrskega predsednika gosp. Dragiše Cvetkovića je glavna naloga njegove vlade, da pripravi tla za sporazum. Iz tega sledi, da vlada g. dr. Milana Stojadinovića tega ali ni znala, ali ni mogla, ali pa ni hotela. Na drugi strani pa je s to izjavo vlade same priznana trditev celotne parlamentarne in izvenparlamentarne opozicije, da je namreč ta sporazum neodložljiva in neizbežna državna nujnost.

Tudi če ne upoštevamo važnih zunanjih ozirov, nam mora postati ob tem razvoju političnega življenja jasno, da so v bližnji bodočnosti na vidiku

velevažni dogodki

za vso državo, posebej pa še za nas Slovence.

Tragedija nas Slovencev je že v tem, da smo prišli v skupno narodno državo številčno in teritorialno močno okrnjeni. Narodnostno in gospodarsko važni predeli slovenske zemlje so ostali zunaj naših državnih meja. Saj smo izgubili cele dežele in tretjino naroda.

To tragedijo še povečuje okolnost, da smo stopili pod streho skupnega jugoslovanskega doma nezadostno pripravljeni in politično še kaj malo dozoreli.

Trenutna slovenska enotnost

izza leta 1918. se je kaj kmalu izkazala kot varljiva pena begotnega navdušenja. Kakor hitro je bilo treba od zdravic in pouličnih manifestacij preiti na konstruktivno, trdo politično delo, smo pokazali, da se nas v političnem oziru še drže povoji in plenice. Naravno je spričo tega, da smo dobivali udarec za udarcem in utrpevali izgubo za izgubo. Sodimo, da bi bilo odveč, ako bi hoteli podrobno naštevati vse te žalostne

dogodke. Vsakomur, kdor hoče videti in slišati, dovolj prepričevalno govore o tem naše meje.

Kakor navzven, tako smo izgubljali tudi doma. Od prvotnega ugleda, ki smo ga uživali v državi, je ostal samo še spomin. Cela vrsta naših splošno koristnih in za splošnost važnih zahtev je še do danes ostala — neizpolnjena. Omenimo naj samo vprašanje cestne in železniške zveze z morjem. Za vse klice, spomenice, resolucije, strokovna mnenja in načrte je ostala centrala — gluha. Naše cestno omrežje pomeni prej pokoro kakor pa resnične prometne žile. Stanje naših bolnic pomeni socialno-zdravstveno sramoto. Naše šolstvo nazaduje, čeprav se učne moči — zlasti na deželi — z brezprimerno požrtvovalnostjo in z vsega priznanja vredno vestnostjo posvečajo svojemu težavnemu poklicu.

Izmed premnogih smo omenili samo nekaj žalostnih primerov, ki nam v vsej goloti kažejo

bilanco slovenske nesloge

in upadanja slovenskega ugleda v državi tekom vseh zadnjih dvajsetih let.

Tej resnici je treba pogumno in brez sentimentalnosti pogledati v obraz in storiti vse, kar je v naših močeh, da jo premagamo.

Ako je za sporazum s Hrvati treba predhodne priprave, je tudi za ureditev naših slovenskih razmer vsekakor treba temeljite in vsestranske priprave. Vsak resničen Slovenec bi se moral zavedati, da se bo v bližnji bodočnosti za dolgo dobo odločala naša usoda. Prav posebno pa se mora tega zavedati ves napredni živelj v Sloveniji.

Če hočemo ohraniti vrednote, ki jih je slovenski napredni človek v neprestanem in težkem boju priboril in ustvaril slovenskemu narodu, moramo nujno razširiti in poglobiti svoje pojmovanje političnega dela, zlasti pa se moramo otresti tistega malenkostnega in na najožji krog omejenega in utesnjenega gledanja na različna življenjsko važna vprašanja, gledanja pravimo, ki je ovira našega napredka in razmaha.

Pot v skupnost

vsega naprednega življa je danes prva slovenska naloga.

Ako nočemo zagrešiti napak, ki bi imele za dolga desetletja nepopravljive posledice, mora vsakdo, komur je skrb za resničen napredek in pravo svobodo ljudstva več kakor olepševalna fraza, po svojih močeh pripomoči, da najdemo možnost za enoten nastop vseh svobodnih političnih skupin brez ozira na ožjo strankarsko opredelitev.

Enkrat za vselej morajo iz slovenskega političnega življenja izginiti špekulantske osebnostne ambicije posameznih užaljenih korifej. To so tvori, ki narodovo telo samo zastrupljajo in škodujejo splošnosti. Taki ljudje samo smešijo in ponižujejo slovensko ime v širši jugoslovanski javnosti, doma pa

ubijajo ljudsko zaupanje v resno politično delo.

Prepričani smo, da z nami vred vsa poštena slovenska javnost take ljudi odklanja in obsoja. Prav posebno pa jih odklanja slovenski kmetijski človek, ker ve, da od njihovega omahovanja in preskakovanja ne more slovensko podeželje nikoli pričakovati resničnih in kaj vrednih sadov.

Važno pa je za nas vse, da se strnejo vsi resnično napredni

delovni sloji

v enotno četo, kar je toliko lažje dosegljivo, ker imajo kljub na zunaj bolj ali manj različnim programom vse polno skupnih težinj in zahtev.

Vsi brez razlike, kmet, delavec ali meščan, hočemo čim pravičnejši socialni red. Vse nas žulijo in gulijo neznosne dajatve, davki, doklade in razne takse, ki so često prikrojene tako, da najhujše udarijo vprav socialno in gospodarsko najšibkejšo iz naših slojev in vrst.

Vsem naprednim ljudem je enako pri srcu odprava nezaposlenosti. Kakor boli kmetijskega človeka, če njegovi otroci, ki jih zemlja ne more prerediti, ne najdejo nikjer dela in kruha ter morajo zato telesno in duševno propadati, tako boli delavca, če vidi, da preobsejni kapital brezobzirno izžema njega in pusti njegovo potomstvo ginevati in propadati.

V socialno zdravi povezanosti uspevata:

Podeželje in mesto

Vprašanje, ki pri nas še ni rešeno in niti približno urejeno, je odnos podeželja do mesta in obratno. Zdej pa zdaj se pojavljajo trenja, nasprotstva interesov in včasih celo mržnja, ki navadno ne koristi niti tej niti oni strani.

Ako mirno, nepristransko in brez predsodkov presojamo ves sklop vprašanj okrog tega važnega problema, se nam pokaže, da ima medsebojno nerazumevanje, odtujenost, ali celo nasprotovanje v preteklosti dva važna izvora:

1. gospodarsko, socialno, kulturno in politično prevladovanje tujega življa po naših mestih v preteklosti;

2. brezbriznost slovenskih politikov in drugih javnih delavcev za kmeta in podeželje sploh.

Tuji živeli po naših mestih je vedno le z viška motril slovensko podeželje. Še ves v omami fevdalne slave in germanske nadutosti se je smatral za gospoda, medtem ko je bil kmet in deželan sploh komaj dober za hlapca.

Ob takih razmerah ni čudno, da je kmet mesto mrzil in ga motril kot neko, sicer nemara potrebno, a njemu vendar sovražno zlo. Saj mu je tudi prihajalo iz mesta vse tisto, kar ga je najbolj prizadevalo. Iz mesta so prihajali razni novotarski predpisi in zakoni, iz mesta zahteve po davkih in dajatvah, iz mesta je prodiral na deželo tuj jezik, so prihajale tuje šege, ki so razdirale in zasenčevale nekdanjo domačnost. V mestu so se končno kmetu in lastni krvi odtujevali kmetijski sinovi in hčere ter se izgubljali v protikmetске vrste.

Poleg vsega tega smo imeli ob narodnem prepovedu sredi prejšnjega stoletja tudi Slovenci sami le prav malo svojih izobražencev po mestih, ki bi se bili dovolj jasno zavedali kmetijskega poretka in temu primerno uravnavali svoje delo. Temu se niti ne smemo čuditi. Saj so bili vsi ti naši ljudje vzgojeni in šolani v tujem duhu, pod tujimi vplivi. Za takrat je bilo dovolj, da so se vsaj narodnostno ohranili; za kmetisko zavest pač čas še ni bil dozorel.

Doba liberalizma je bila prav v tem oziru še silno revna in — nazadnjaška. Tedanji politik je poznal kmeta samo ob volitvah, da mu je »kmetič«, »očka«, »očaneec« in »vrlji možak« od-

Poleg teh je še dolga vrsta drugih skupnih interesov, ki nas nujno družijo in nam

v odločilnih trenutkih

ukazujejo slogu, ne da bi morala zaradi tega kaka skupina zatajiti svoje individualne, posebne interese in ideale.

Ako zna to nasprotni tabor, mora znati tudi napredni živelj. Čemu znajo to v Franciji? Čemu umejo to v Angliji? Ali hočemo Slovenci res sami sebi pisati izpričevalo o manjvrednosti in nezrelosti? Ali bi res hoteli s svojo kratkovidnostjo bodočim rodovom kot žalostno dediščino zapustiti potrdilo, da nismo bili vredni velike dobe, ki smo jo preživljali, ker nismo razumeli njenega pomena in nismo bili kos nalogam, ki nam jih je zastavljal čas?

Ne, slovenski kmet, slovenski delavec in vsak slovenski človek, ki je v težkih borbah ohranil le še trohico svobodnega gledanja, pojmovanja in presojanja dogodkov, se zaveda vse dalekosežne usodnosti sedanje dobe. Zato pa kliče vsem, ki se jih tiče: Najprej sporazum doma, da bomo sposobni pravilno sodelovati pri sporazumu v državi!

Kdor tega kliče ne razume, naj se iz javnega dela umakne, da ga ne zadene plačilo, kakršno zaslužila — nespodobnost in zloba!

dal svoj glas. Prej in poslej se politik zanj ni kdo ve kaj zmenil, ker je — morda celo podzvestno — še vedno živel in deloval pod vplivom fevdalno-germanske nadutosti in teorije o gospodujočih in podrejenih stanovih.

Danes, po krvavi štiriletni šoli svetovne vojne in po silnih socialnih pretresih, v katerih še sedaj podrhteva svet, je položaj seveda temeljno drugačen. Vemo namreč, da podeželje in mesto nista dva činitelja, ki bi si morala drug drugemu nasprotovati ali se celo boriti, temveč dve enakovredni enoti civilizirane človeške družbe, samo s to pripombo, da gre primat (prvenstvo) podeželju in je treba mesto smatrati le kot posebno civilizacijsko tvorbo podeželja samega.

Prav zaradi tega novega gledanja pa tudi ni več povoda, da bi se kmet in podeželje morala pred mestom poniževati ali ga moledovati za kakršno koli priznanje. Nasprotno je treba samo vse delovanje uravnati dosledno v soglasju z novim spoznanjem. Tedaj bo tudi tisti del meščanstva, ki danes morda tega še ne ve, razumel, da so kmetovski interesi — tudi njegovi lastni interesi in da je mesto brez podeželja brezpogojno obsojeno na smrt.

Ob takem gledanju se podeželje in mesto samo izpopolnjujeta in v pametnem sožitju lahko oba uspevata. Tudi kmetisko gibanje ni mestom nevarno, ker ni naperjeno proti njim. Mesta sama pa bi morala kmetisko gibanje še pospeševati in ga smotreno podpirati. Kolikor bolj prosvetljeno je namreč podeželje, kolikor bolj se socialno dviga in gospodarsko utrjuje, toliko večja je njegova kupna zmogljivost, toliko večje pa bodo tudi njegove kulturne potrebe, ki jih krije iz mest.

Odvroči na eni strani hlapčevsko miselnost o podrejenosti, premagati na drugi plehko precejevanje in naziranje o nadrejenosti, to je za podeželje in mesto zahteva sedanje dobe.

Kakor hitro bosta obe edinci to zahtevo izpolnili, bo lahko najti pot do plodnega sožitja, v kakršnem bosta podeželje in mesto uspevala v enaki meri.

Kaj pravijo?

»Trgovski list« v letošnji 17. številki odločno nastopa proti centralizmu in v posebnem članku med drugim pravi:

»Zboljšanje v Jugoslaviji je nemogoče, če se centralizem ne začne demontirati. O tem ni in ne more biti nobenega dvoma. Zato pa se naj tudi začne demontirati in z dejanji dokaže, da se je začela nova doba, ki vodi do sodelovanja vseh pokrajin Jugoslavije in vseh treh narodov. 20 let je oviral centralizem naš razvoj, mislimo, da je to že zadosti in da ni treba, da bi zaradi nesrečnega centralizma trpeli še v bodoče.«

»Učiteljski tovariš« objavlja v letošnji 27. številki zanimiv in vse pozornosti vreden članek o delu za ljudstvo, kjer pravi:

»Če podčrtamo, da je tudi v slovenskem podeželju ena glavnih posledic vojne v nemali meri splošen dvig civilizacije, nam bo še bolj razumljivo, da pade dobro ali zlo mnogo bolj v oči, ker je življenje v naših dneh izrazitejše. Zato je romantika zares izključno knjižna stvar, kakor lepa pesem o okencih, nageljnih in kmečkih princesah. Dejstvo je, da v resničnem življenju okenca in nageljki zabranjujejo zdravilnim sončnim žarkom pot v kmetisko bajto in da so »kmetiske princese« izgarana dekleta, katerim je malokatera noč dana za sanjarjenje. Že šolska deca na kmetih mora često opravljati hlapčevska dela, ko zapusti deček ali dekle šolsko klop, pa je tako rekoč že odrastan ali odrastana za težko kmečko delo. Človek, ki vse to gleda in skuša razumevati, si bo ustvaril tudi o metodah izobraževalnega dela na vasi svojo posebno sodbo, ki morda ni laskava, dasi reže v živo. Ne pomaga nič, idile je konec! Kot posledica raziskovanja vsega ubogega življenja ostane končno samo zavest, da bo treba uporabiti pri gospodarskem, kulturnem in socialnem dvigu našega ljudstva mnoga sredstva, ki smo jih bili doslej pri izobraževanju in vzgoji zanemarjali, istočasno pa da tudi ustvarimo načrt časa in dela, do kdaj in kako doseči popolne uspehe.«

V letošnji 7. številki »Delavske pravice« je uvodnik posvečen duhovni podobi slovenskega delavca. Zanimiva izvajanja se končajo s tole ugotovitvijo:

»Na drugi strani nastaja kmečki proletariat, množica kmetovalcev, ki pod nogami izgublja trden gospodarski temelj in pada v socialno revščino, ki je je bil do sedaj deležen le delavski stan. Razvoj, ki preoblikuje kmečko pasivnost v živo delavsko dejavnost, prehiteva dogodka. S tem pa se odpira veliko vprašanje našega podeželja sploh.«

V posebnem članku razglablja »Sokolska volja« v eni zadnjih števil (10. februarja t. l.) o socialnem delu in pravilno naglašja:

»Sokolstvo se mora najresneje zavedati, da so danes socialne reforme v družbi nujno potrebne, da je treba odstraniti vsaj najbolj grobe socialne krivice, velike razlike med udobjem in uboštvom, da je vsakomur dati enako pravico do vsakdanjega kruha. Mi se socialnih reform ne smemo ustrašiti, nasprotno se moramo zavedati, da bodo le krepke socialne reforme, dobri zakoni v zaščito ubožnih in slabih utrdili moč naroda.« — Malo dalje prihaja do podobnih ugotovitev, kakršne smo v »Kmetiskem listu« že večkrat podčrtavali, ko pravi: »V naši državi imamo nekaj dobrih socialnih zakonov, ki naj ščitijo socialno slabe stanovne naroda. Toda ti zakoni ne morejo preiti v kri in meso. Mnogo zakonov pa nam še manjka. Ni treba, da so ljudje pri nas brez posla in kruha, ni treba, da imajo slabe zaslužke, ni treba, da za starost niso preskrbljeni in ni treba, da zaradi gmotne siromašine tudi kulturno hirajo. Socialna beda podira naše narodnoobrambne zidove zlasti ob meji. Naš človek izgublja vero v samega sebe, v svoj narod in v svojo državo.«

Narodnosti v Rusiji

Po členu 123. zadnje ustave so vsi državljani enakopravni, ne glede na njihovo narodnost ali rase v vseh območjih gospodarskega, državnega, kulturnega in političnega življenja. Enakopravnost ruskih narodov je bila proglašena že v deklaraciji narodov od 2. novembra 1917. leta, ki je poudarjala zlasti pravico do svobodnega razvoja narodnih manjšin in raznih narodnostnih skupin. To načelo sta potrdili tudi ustavi iz leta 1918. in 1923.

Imenik narodnosti v tej državi obsega skoraj 200 imen. Uradno pa se priznava obstoj 90 narodov in 151 jezika. Ta razlika se pojavlja zaradi tega, ker se majhne skupine štejejo k sorodnim večjim.

Osnovno skupino narodov v Rusiji predstavljajo Slovani: Rusi 92 milijonov, Ukrajinci 32 milijonov, Belorusi 6 milijonov. V gospodarskem in kulturnem življenju so Slovani vodeči narodi. Razen teh treh slovanskih vej pa žive v Rusiji tudi še druge. Tako je Poljakov čez 1 milijon, Čehov približno 150.000, Bolgarov približno 100.000.

Drugo po številu najmočnejšo skupino sestavljajo narodi turškega plemena: Kazaki, Uzbeki, Azerbejdžanci, Tataři v Povolžju in na Krimu, Turkmeni, Tadžiki, Baškiri, Kirgizi in Čuvaši. Prištevsli nekatere manjše grupe ima ta skupina okrog 23 milijonov ljudi. Kulturne prilike posameznih členov so zelo različne. Tako imajo n. pr. Azerbejdžanci že staro kulturno tradicijo, svojo literaturo in gledališče, danes tudi že močne kadre tehnično izobraženih ljudi. Precej kulturno razviti so tudi Tataři, Uzbeki in Turkmeni. Njih krvni bratje Kirgizi pa zaradi svojega nomadskega življenja niti niso prišli do tega, da bi se naučili pisati in brati.

Tretja je kavkaška skupina, ki doseže približno 5 milijonov ljudi. Med njimi so najvažnejši Gruzini, ki jih je čez 2 milijona, Armeni, ki jih je čez 1 in pol milijona. Gruzinci in Armeni imajo za seboj bogato zgodovinsko in kulturno tradicijo. Gruzinska kultura je sploh najstarejša krščanska kultura na ozemlju ruske države.

Zadnje skupine sestavljajo razni mali narodčki, ki so raztreseni po ogromnem teritoriju evropskega severa. To so Ugrofini, med njimi Kareli in drugi. Vseh skupaj je približno 4 milijone, kulture še nimajo. V glavnem se pečejo z zemljedelstvom, gozdarstvom in lovom. Dalje je Mongolov okrog 1 milijona, Nemcev 1 in pol milijona, Židov 2 in pol milijona.

Načelo enakopravnosti narodov je imelo za nujno posledico bogat razvoj kulture, ki se odraža največ v množini tiska. Mnogi narodi, ki v carski Rusiji niso imeli ne knjig, ne listov, se sedaj odlikujejo po bogati proizvodnji. Podatki za nekatere jezike kažejo naravnost ogromen napredek. Za leto 1912. in 1931. navedemo primeroma:

jeziki	število izdanj — knjig	1912	1931
ukrajinski	244	6.455	
beloruski	18	1.347	
gruzinski	227	1.004	
armenski	241	909	

V zadnjih letih se tiskajo knjige v Rusiji v 99 jezikih, za mnogobrojne male narode so bili prvič izdani abecedniki. V letu 1936. je bilo za neruske narode izdano 133 milijonov izvodov knjig, v letu 1931. pa samo 7 milijonov.

Najboljše uspehe so zaradi enakopravnosti dosegla plemena ruskega severa, ki jih je 26 po številu in ki so bila po mnenju raznih učenih ljudi zapisana kulturni smrti. Ta plemena ne štejejo povprečno več kot po 100.000 ljudi, žive na ogromnih prostorih v tundri in tajgi ter se pečejo z lovom in ribolovom. V teku nekoliko let so ta plemena dobila 186 šol, med njimi več 7letnih. V Leningradu obstoji poseben inštitut za izobrazbo severnjakov, ki ima 800 slušate-

ljev. Akademija znanosti v Moskvi je izdala slovarje večih severnih jezikov, izčrpno pa je obdelala že 16 jezikov. Mali narodčiči Evenkijci, ki šteje 40.000 ljudi, ima celo svoj list.

Ti podatki nam kažejo, da zatiranje še tako majhnih narodnostnih skupin nima nobenega pravega smisla. Četudi se da majhni skupini

popolna kulturna svoboda, se s tem še ne ustvarja nikakšna nevarnost za to, da bi taka skupina mogla povzročiti velikemu vladajočemu narodu kakšno škodo. Saj postanejo taki majhni narodi ravno zaradi uvidevnosti vladajočega naroda tem bolj privrženi državni skupnosti.

Kulturna svoboda pa je tem več vredna, če imajo take male narodne skupine tudi teritorialne in gospodarske samouprave.

O tem pa prihodnjč.

Smrt poglavarja katoliške cerkve

Dne 10. t. m. je ob pol 6. uri zjutraj po daljšem bolehanju umrl vrhovni poglavar rimsko-katoliške cerkve, papež Pij XI. v visoki starosti 82 let.

Pokojnik je bil 266. papež, po rodu iz Desija pri Milanu, in se je pred zasedbo papeškega prestola imenoval Achille Ratti. Kot sin lastnika male tkalnice, se je kmalu po vstopu v duhovniški stan povzpel do visokih časti. S 64. letom

je postal leta 1921. milanski kardinal, a dne 6. februarja 1922 je bil kot naslednik Benedikta XV. izvoljen za papeža.

Na tem visokem mestu se je posebno zavzel za sporazum med Vatikanom in italijansko državo. Ta sporazum je tudi res dosegel s tako zvano lateransko pogodbo dne 7. junija l. 1929. S tem sporazumom je bil odstranjen spor, ki se je vlekel med Vatikanom in Italijo že iz leta 1870.

Mnogo si je pokojni tudi prizadeval za združitev rimske in pravoslavne cerkve, zlasti pa je z ustanovitvijo Katoliške akcije skušal poglobiti versko življenje rimsko-katoliških vernikov in zaradi nastalega položaja prav s tem rešiti katoliške iz mrež političnih strank, a jim na drugi strani vendar omogočiti sodelovanje v javnem življenju.

Zadnje besede umirajočega so bile po nekaterih poročilih: »Mir, Italija, Jezus«, po drugih pa: »Mir, mir, o Jezus«.

Svetovno časopisje ga slavi kot neustrašivega pobornika miru.

Medtem ko pokojnikovo truplo še počiva na mrtvaškem odru v cerkvi sv. Petra v Rimu in se prihajajo pokojniku poklanjat visoki cerkveni in svetni dostojanstveniki ter velike množice ljudstva, se zbirajo v Rimu kardinali in se pripravljajo za pogreb in hkratu za volitev novega papeža.

Upravitelj Vatikana in cerkve ali kamerlengo je do izvolitve novega papeža vatikanski državni tajnik, kardinal Pacelli.

Kardinalski kolegij, ki se bo zbral v konklave, da izvoli katoliški cerkvi novega poglavarja, sestoji iz 65 kardinalov, od katerih je 38 Italijanov, 28 pa drugih narodnosti. Slovana sta med kardinali samo dva: Poljak Hlond in praški nadškof Kaspar. Konklave se sestane v roku 18 dni, da se ga lahko udeleže tudi kardinali iz najbolj oddaljenih krajev sveta.

Svetovni tisk že živahno razpravlja o nasledniku sedanjega papeža. Mnogi imenujejo ameriškega kardinala Mundeleina, ki se je nedavno v posebnem poslanstvu mudil v Vatikanu in je poročal papežu o razmerah v Ameriki. Imenovani kardinal je nemškega pokolenja, sicer pa popoln Američan, ki je nekajkrat ostro in odločno nastopil proti zablodam pretiranega nacističnega rasizma.

Baje hoče kardinalski kolegij s tem naznačiti vesoljstvo in nepristranost rimske-katoliške cerkve.

Kot druge kandidate navajajo listi kardinala Pacellija, milanskega nadškofa kardinala Schusterja in še več drugih. Seveda se vse to samo ugibanja.

Med francoskim in italijanskim časopisjem se je vnela tudi že živahna polemika o tem, kaj se bo zgodilo v primeru, če se novi papež ne bo hotel ukloniti Mussolinijevi politiki in bi se čutil oviranega v izvrševanju svojega poslanstva. Po zatrdjevanju francoskih listov bi novi poglavar cerkve v tem primeru prenesel svoj sedež v Francijo.

Italijanski listi proti takim domnevam seveda odločno protestirajo. Sama italijanska vlada pa je tudi v uradnem listu izdala odlok, s katerim posebno jamči popolno svobodo kardinalov.

V Vatikan prihajajo številne brzojavke z izrazi sožalja iz katoliških, pa tudi drugoverskih krogov vsega sveta.

Pokojni papež je vladal dva dni manj kakor 18 let.

Spokornik ali pobornik?

V »Delavski politiki« z dne 11. t. m. beremo tole zanimivo novico:

»Albin Breznik, eden glavnih funkcionarjev ZZZ, je sedel več let v Sremski Mitrovici, obsojen radi komunistične propagande; Mohorjeva družba je založila njegovo knjigo »V plamenih rdečega pekla«, kjer popisuje to dobo svojega življenja. Ta knjiga mu je bila legitimacija za novo funkcijo v družbi gosp. Križmana.«

Kmetje smo ponovno dokazali, da gojimo do delavstva tople in iskrene simpatije. Zato naj nam nihče ne zameri, če pravimo, da bi radi vedeli, kaj je po vsem tem prav za prav ta gospod. Ali je spokornik ali pobornik, ali pa nemara celo kaj drugega, za kar mi v svoji preproščini morebiti res nimamo niti izraza? Pa smo res močno, prav močno radovedni.

Za pojasnilo bo gospodu hvaležna vsa slovenska in morda celo jugoslovanska javnost. Saj so debate v prvi vrsti zato, da se z bistre pojmi.

Doma in drugod

Po padcu Stojadinovičevega režima

Malokateri političen dogodek je naletel v našem pa tudi v inozemskem javnem življenju na tako živahen odmev, kakor je bil padec Stojadinovičeve vlade.

Italijansko in nemško časopisje je odkrito obžalovalo njegov odhod, poudarjajoč ogromne zasluge, ki si jih je pridobil za časa svojega vladanja dr. Milana Stojadinovića za nov red v vzhodni in srednji Evropi in za mir, kakršnega so si zamislili naši veliki zapadni sosedi po češkoslovaški okrajitvi. Istočasno pa poudarja to časopisje svoje prepričanje, da se bo zunanja politika bivšega predsednika vlade in zunanjega ministra nadaljevala, za kar daje jamstvo novoimenovani zunanji minister v Cvetkovičevi vladi g. dr. Cincar-Marković, ki je bil do svojega imenovanja jugoslovanski poslanik v Berlinu.

Jugoslavija je z velikim olajšanjem sprejela padec vlade dr. Milana Stojadinovića. Vse kmet-ske in delavske množice so odkritosrčno pozdravile odhod vlade, ki je tri in pol leta obljubovala narodu vrnitev svobode, nove politične zakone in rešitev najvažnejšega vprašanja, ki stoji že 20 let na jugoslovanskem državnem programu, to je rešitev hrvatskega vprašanja in preureditev države, a je vsa ta vprašanja iz dneva v dan bolj zaostrovala in postala glavna zapreka za ureditev tega važnega vprašanja.

Utemeljitev ostavke petorice ministrov, med katerimi je stal na čelu sedanji predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, pravi med drugim dobesedno takole: »Mislimo, da smo dolžni ne samo v interesu izpolnitve naših programskih obljub pred volitvami glede tega vprašanja (sporazuma s Hrvati), temveč tudi iz drugih velikih državnih razlogov čimprej dokončno urediti vprašanje sporazuma s Hrvati. Mislimo, da predstavlja vlada v sedanji sestavi zapreko za ureditev tega važnega vprašanja.«

Ti stavki so slični, ako ne povsem isti, kakor jih je zapisala JNS v svoji izjavi, ki jo je sporočila svojim pristašem ob priliki volilnega sodelovanja na skupni opozicijski listi, ki ji je načeloval g. dr. Vladimir Maček. Opozicija je tedaj naglasila, da rešitev hrvatskega vprašanja ne more prenesti nobenega odlašanja več in da brez te rešitve ne more priti do konsolidacije Jugoslavije. Največjo zapreko tej rešitvi pa da predstavlja vlada dr. Milana Stojadinovića. To so bili državni razlogi, zaradi katerih se je JNS odločila za sodelovanje z voditeljem hrvatskega pokreta in predsednikom HSS g. dr. Vladimirom Mačkom.

Mi, ki smo od vsega početka odkritosrčno zagovarjali to sodelovanje, imamo sedaj veliko zadoščenje, da so nam dali politični dogodki prav in da je postalo to gledanje na naše notranje politične razmere izhodišče nove državne politike.

K reševanju hrvatskega vprašanja in k notranji preureditvi države pa se ne more pristopiti preje, preden niso izpolnjeni gotovi pogoji. Ti pogoji so: svoboda tiska, svoboda zborovanja ter svobodne in tajne volitve.

Vlada g. Dragiša Cvetkovića si je nadela nalogo, da pripravi pot za ureditev hrvatskega vprašanja, to je ustvariti potrebne pogoje za njegovo reševanje. Vlada g. Dragiša Cvetkovića se bo torej lotila predvsem odstranjevanja vseh onih metod Stojadinovičevega režima, ki so preprečevale dobre odnose med Srbi, Hrvati in Slovenci in ki so povzročale politično napetost v našem javnem življenju.

Vlada g. Dragiša Cvetkovića bo vršila tekoče posle, dala državi proračun in vnesla v finančni zakon pooblastila za spremembo političnih zakonov. S tem bodo pripravljala dela izčrpana.

Zedinjena opozicija bo pazljivo zasledovala delo nove vlade. Mnenje zedinjene opozicije in dr. Mačka o sedanji narodni skupščini in o stranki, ki ima v njej večino, je znano. To mnenje je ostalo neizpremenjeno.

Narodna skupščina

se bo sestala sredi tega tedna. Na prvi seji bo vlada podala svojo deklaracijo (izjavo), ki bo vsebovala načrt njenega dela in njene naloge. Vlada si je v parlamentu zagotovila podporo kluba JRZ. Spočetka je bilo pričakovati, da se bo večinski klub cepil v dva dela. Koncem preteklega tedna pa je prišlo do sprave in gospod dr. Milan Stojadinović se je pomiril z usodo ter že obiskal člane predsedstva stranke JRZ. Sporazumno so bili določeni kandidati za predsedništvo narodne skupščine in stalne skupščinske odbore.

V preteklem tednu so se vršili sestanki narodnih poslancev iz posameznih banovin. Sestankov so se udeleževali posamezni ministri, ki so pozivali poslance na slogu in enotnost kluba in stranke JRZ. K enotnosti poziva tudi glasilo JRZ »Samouprava« in svari svoje pristaše pred razcepljenostjo.

Posledice padca Stojadinovičevega režima se bodo šele pokazale v bližnji bodočnosti. Nastopa nova doba, ki bo zedinjeni opoziciji omogočila izvršiti svoj državotvorni program in uveljaviti vse tvorne sile naprednega mišljenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v neločljivi jugoslovanski povezanosti.

Okvir, ki je bil že utrjen med dr. Vladimirom Mačkom in zedinjeno opozicijo, varuje vse bistvene interese Jugoslavije in postavlja iznad vsakih pogajanj edinstvo države in nadotakljivost njenih skupnih meja, monarhistično obliko naše države pod narodno dinastijo Karadjordjevićev in edinstvo jugoslovanske narodne vojske.

V tem okviru naj se na zakonit način uredi in rešijo vsa ostala še nerešena vprašanja na zadovoljstvo Hrvatov, Srbov in Slovencev ter vseh delov naše skupne države.

Zedinjena opozicija

Sredi preteklega tedna je imela zedinjena opozicija več skupnih sestankov v Beogradu. Tem sestankom sta prisostvovala tudi delegat HSS dr. Juraj Šutej ter zastopnik SDS senator dr. Milan Kostić.

V sredo preteklega tedna se je vršila na stanovanju voditelja zemljoradnikov Joce Jovanovića širša konferenca zedinjene opozicije. Od JNS so bili prisotni podpredsednik Jovo Banjanin, glavni tajnik dr. Albert Kramer ter člana

ožjega glavnega odbora Ilija Mihajlović in doktor Grga Andjelinović, za HSS dr. Juraj Šutej, za SDS senator dr. Milan Kostić, za radikale dr. Laza Marković, dr. M. Ninčić in Kosta Miletić, za zemljoradnike dr. Milan Gavrilović in dr. Tupanjanin ter za Davidovičeve demokrate Božidar Vlajić, Milan Grol in prof. Marković.

Ugotovljeni so bili enaki pogledi na vsa vprašanja in utrjena enotnost postopanja vseh opozicijskih skupin.

Vodstvo nacionalne stranke

je zasedalo pretekli torek in sredo ter izdalo o poteku razprav poročilo, ki ugotavlja pravilnost strankine politike in sklepov o nadaljevanju dela za sporazum do končne in uspešne rešitve hrvatskega vprašanja.

Seja banovinskega odbora

Jugoslovanske nacionalne stranke se je vršila preteklo soboto popoldne v Ljubljani. Sejo je vodil predsednik g. dr. Janko Rajer. Prisostvovali so polnoštevilno delegati vseh sreskih organizacij. Pregledno poročilo o političnem položaju je podal senator g. dr. Albert Kramer. Senator Ivan Pucelj se je opravičil, da zaradi bolezni ni mogel priti na sejo. Po razpravi o organizator-nem delu v bližnji bodočnosti in o pripravi na važne dogodke, ki čakajo napredne in nacionalne ljudi v Sloveniji še tekom letošnjega leta, je banovinski odbor enodušno in soglasno odobril delo tov. senatorjev Ivana Pucelja in dr. Alberta Kramerja ter jima izrekel popolno zaupanje.

Izpuščena iz preiskovalnega zapora

Koncem lanskega leta je bila obnovljena preiskava zoper inž. Marka Kranjca in Franca Bulca iz Mirne zaradi suma, da sta bila udeležena pri umoru rudarja Fakina v Trbovljah leta 1924. Oba osumljenca sta se prostovoljno javila novembra lanskega leta celjskemu okrožnemu sodišču. Preiskovalni sodnik je zaslišal številne priče, ki pa niso mogle ničesar obremenilnega izpovedati zoper osumljenca. Na podlagi izvršene preiskave je državno tožilstvo ustavilo postopanje ter inž. Kranjca in Bulca izpustilo iz preiskovalnega zapora v soboto popoldne.

Hrvatsko vprašanje

»Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Vl. Mačka piše o pogojih za reševanje hrvatskega vprašanja in pravi med drugim:

»Vlada g. Dragiša Cvetkovića je še premalo časa na čelu državne uprave, da bi lahko izrekli o njej svoje zaključno mnenje. Pričela je s popraviljem nekaterih krivic, ki so bile storjene zadnje čase Hrvatom. To je storila brez vsakega posebnega dogovora s hrvatskim narodnim vodstvom. Je pa to šele pričetek in videli bomo, kako se bodo stvari nadaljevale. Za popraviljanje krivic niso potrebni nikaki nasveti, ne pogajanja in razgovori. S tem pa seveda hrvatsko vprašanje še ni bilo rešeno. Pač pa bi se pripravila pot za bodoče razgovore med činitelji, ki bodo razpravljali in sodelovali pri reševanju hrvatskega vprašanja. Hrvatska stran je bila vedno pripravljena za izmenjavo misli, toda naravno samo s tistimi činitelji, ki so poklicani, da rečejo svoje mišljenje in ki so pripravljeni, da se hrvatsko vprašanje pravilno in končno reši brez nepotrebnega odlaganja. Samo po sebi je razumljivo, da bodo potrebne tudi gotove garancije za spoštovanje doseženega sporazuma, tako da se hrvatskemu narodu ne bo treba bati kakih sprememb s sporazumom ustvarjenega stanja brez njegovega predhodnega pristanka.«

Proračun

Vlada pripravlja predlog proračuna za leto 1939./40., ki ga bo v najkrajšem času izročila narodni skupščini. Do 1. aprila morata parlament in senat izglasovati proračun s finančnim zakonom. Do tega časa se ne bo obravnavalo nobeno drugo vprašanje v narodnem predstavništvu, kakor zatrjuje »Samouprava«, glasilo JRZ.

Šivalni
stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke — Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske zveze)

Proračun dravske banovine

znaša 136 milijonov 298 tisoč 950 dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov.

Ta proračun je za 6 milijonov 296 tisoč večji kakor za leto 1938./39.

Posvet pri dr. Mačku

Po povratku dr. Juraja Šuteja iz Beograda, se je vršilo pri predsedniku g. dr. Vladimirju Mačku dolgo posvetovanje, ki se ga je udeležil tudi inž. Avgust Košutić. Dr. Juraj Šutej je poročal predsedniku o sklepih zedinjene opozicije v Beogradu.

Začasni namestnik škofa Gnidovca

v Skoplju je postal vikar g. Viktor Zakrajšek, slovenski župnik v Janjavu na Kosovem.

Obletnica smrti dr. Antona Radiča

Dne 10. februarja 1919 leta je umrl dr. Anton Radič, idejni ustanovitelj hrvatskega kmetkega pokreta, hrvatski pisatelj in kulturni delavec. S svojim bratom Stjepanom Radičem je organiziral hrvatsko seljačko stranko in jo vodil do svoje smrti. Dvajsetletnico smrti zaslužnega kmetkega voditelja so proslavili po vseh kmetških domovih na Hrvatskem, kjer bo trajno živel v srcu hvalnega naroda.

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Kaj se godi po svetu

Za Španijo

se še vedno bije strastna diplomatska bitka, ki je vsekakor važnejša kakor sami boji na španskih frontah.

Po zlomu republikanske armade so se razširili glasovi, da je zdaj vojne v Španiji konec. Nacionalistom naklonjeno časopisje v posameznih državah je že poročalo o bližnjih mirovnih pogajanjih, deloma pa tudi o popolni predaji republikanske vojske in brezpogojni kapitulaciji republikancev sploh.

Kmalu pa se je izkazalo, da so bila ta poročila prezgodnja in morda preveč enostranska. Po mnenju nekaterih francoskih listov še ni opaziti nobenih zanesljivih znakov, iz katerih bi bilo mogoče sklepati, da bi bilo res v Španiji v kratkem pričakovati premirja. Tudi vprašanje priznanja vlade generala Franca s strani Anglije in Francije menda ne bo tako hitro rešeno, kakor so to nekateri krogi pričakovali in želeli.

Republikanska vlada

sama medtem izjavlja, da še ne misli opustiti borbe. Predsednik vlade Negrin je namreč te dni po radu izjavil:

Boj katalonske vojske je končan. Vlada republikanske Španije se bo naselila v Madridu, ki bo odslej njen uradni sedež. Navzlic vsem težavam, na katere je vlada naletela, smo sklenili boriti se do zadnjega diha za načela nacionalne svobode ter pozivamo v ta namen vse Špance, da se zedinijo, da bi čimprej dosegli naše cilje.

Vrhovni poveljnik vseh vojnih sil republikanske Španije je postal general Miaja.

Francove čete so medtem zasedle otok Minorco (v skupini Balearov). Nacionalistična letala so tudi bombardirala pristanišče Valencije in so vrgla kakih 60 bomb.

Po nemškem naziranjju je predaja španskega ozemlja okoli Madrida in Valencije samo še vprašanje najkrajšega časa.

V splošnem si poročila o Španiji, zlasti pa o presoji položaja, precej nasprotujejo. Jasno pa je, da se republikanci ne bodo mogli več dolgo držati, ako se medtem ne zgodi kaj posebnega.

Iz vseh poročil zanesljivo lahko sklepamo samo to, da diplomatska bitka velesil okrog Španije doslej še ni končana.

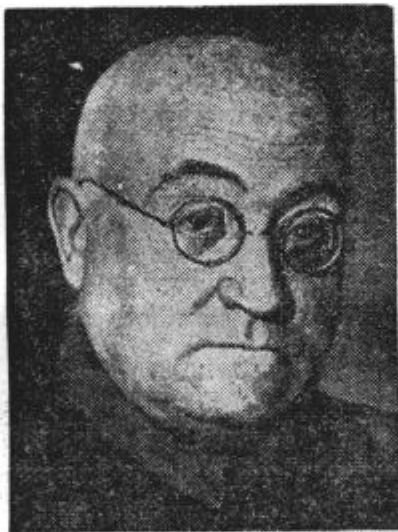
Angleške utrdbe

Nedavno je angleški guverner Gibraltarja izdal naredbo, po kateri bodo morali Španci zapustiti gibraltarsko področje. Za Angleže je ta trdnjava najvažnejša obrambna točka za varnost njihove poti v Indijo in ostale prekomorske dežele imperija.

Gibraltarske utrdbe bodo zato Angleži izpopolnili. Severozapadno od mesta so že pričeli urejevati tla za novo letališče in oporišče za letala.

Kadre francoske vojske povečujejo

Na nedavni seji francoskega senatnega odbora za državno obrambo je izjavil ministrski predsednik Daladier, da se bodo kadri franco-

Generalisimus republikanske Španije, general Miaja, je postal vrhovni predstavnik vojaške in civilne oblasti na španskem republikanskem ozemlju.

Henry Deterding, ameriški petrolejski magnat, ki se je iz skromnih početkov povzpел v višine ameriške petrolejske industrije, je nedavno umrl.

skih nabornikov že letos znatno povečali. Nabornikov letnika 1919 bo kar za stotisoč več, kakor jih je bilo iz letnika 1918, prihodnje leto pa se bo število novih nabornikov povečalo še za nadaljnjih 50.000.

Ljudsko štetje v Nemčiji

Listi poročajo, da bo letos 17. maja po vsej Nemčiji ljudsko štetje. Poleg drugega bo treba navesti tudi narodnost.

Pri tem bo za nas Slovence zanimivo in načelno važno, kako bodo postopale oblasti na Koroškem.

Kakor je znano, priznava narodni socializem narodnost po rojstvu in pokolenju. Ali bo to načelo obveljalo pri štetju za slovenski in narodnostno mešani del Koroške? To bi bilo vsekakor edino pravilno in pravično. Mnogi se seveda boje, da utegne iz groba pokopane Avstrije vstati pri tej priliki staro avstrijsko načelo, ki določa narodnost po mili volji posameznega popisovalca in po umetno skrpucanem pojmu tako zvanega »občevalnega jezika.« Upamo pa, da moderna Nemčija ne bo hotela na račun malega naroda delati sebi te sramote.

Japonska

je nedavno zasedla južno-kitajski otok Hajnan. Francoska vlada zahteva zato od japonske pojasniti o vzrokih, značaju in trajanju zasedbe otoka Hajnana.

Podoben korak pripravlja tudi angleška vlada. Domnevajo, da je bil eden izmed vzrokov, zakaj je Japonska zasedla Hajnan ta, da je japonska vlada trdno prepričana o dozdevnem prevozu orožja čez Indokino in čez Tonkinški zaliv, čeprav je francoska vlada to že nekajkrat zanikala. Zatorej je bilo zadržanje francoske vlade v tej stvari zmerom popolnoma pravilno, še več, Francija je šla celo preko svojih obveznosti.

Poljska in Italija

sta pravkar podpisali vsaka svojo posebno pogodbo z Rusijo. Trgovinski sporazum med Poljsko in Rusijo velja leto dni. Ako ni predhodno odpovedan, se sam po sebi podaljša. Sporazum predvideva klirinški promet v letnem znesku 6 milijonov funtov (poldrugo milijardo din). Sovjetska Rusija bo prodala Poljski letno 40 do 50 tisoč ton mangana, dalje tobak, krzna, bombaž in drugo, medtem ko bo Poljska prodajala Rusiji stroje in tkanine.

Nova italijanska pogodba z Rusijo, ki je vrednost medsebojne kupčije zvišala na eno milijardo lir (2 milijardi dinarjev), je najbolj obsežna, kar jih je kdaj Italija sklenila z Rusijo. Blaga obe državi ne bosta plačevali v denarju, ampak spet v blagu. Rusija bo v Italijo izvažala surovo nafto, magnezij, premog, žito in les, Italija pa v Rusijo različne industrijske izdelke.

V Belgiji

je zaradi trenj in sporov med germanskimi Flamci in romanskimi Valoncej morala Spaakova vlada podati ostavko celotnega kabineta. Kriza še ni rešena.

Med Madžarsko in Rusijo

so končno prekinjeni diplomatski stiki in sta poslanika že odpotovala iz Budimpešte, odnosno iz Moskve.

Kmetška mladina

Moč govornjene besede

Zgodovina nam je nepristranska priča o silni moči govornjene besede, ki more zrušiti tudi železne zgradbe. Kolikokrat se je zgodilo, da v mednarodnih borbah orožje ni storilo končne zmage, ampak so morali priti dobri ljudski govorniki, ki so znali ljudi prepričati za ali proti vojni, za ali proti ureditvi države in podobno. Padali so ministri, padale so močne sile pod silno močjo govornjene besede.

Tudi v novejši dobi imamo značilne moče, ki so s svojim govorom znali prepričati tudi največje trume ljudi, da je potem ljudsko mnenje izvojevalo po govorniku postavljene misli in pretvorilo v dejanje. Leta 1918. je v angleškem parlamentu govoril poslanec Smallwood (Smallwood) o vojnih grozotah tako prepričevalno, da je ves parlament jokal, njegov govor pa je imel tudi dalekosežen vpliv na izhod vojne. Ameriški govornik in pobornik za pravice črncev Henry Ward Beecher (Henri Uvord Bičer) je govoril tako prepričevalno množicam belcev, da so ti zahtevali svobodo zaslužjenih črnih ljudi. Lord George (Lord Džorž) je 8. avgusta 1918. govoril v parlamentu tako prepričevalno, da je neki poslanec, ki mu je napravil medklic, bil ves čas skrit v neki omari. Mnogo je še takšnih govornikov, ki s svojo prepričevalnostjo lahko obračajo in ustvarjajo ljudsko mnenje. Naravnost mogočen pa je govornik, ki govori čustveno in ogorčeno in ima v svojem srcu močno idejo. Takšen govornik, ki ima vse — dober dar govora, ki je še dobro obdelan, globoko idejo, ki jo čustveno občuti, potem lahko postane vodja ljudstva, ker ga krasijo vse vrline, da bo delal za ljudstvo, da njegova govornjena beseda ne bo prazna sapa.

Mladi pokretaši!

Učite se govoriti. Vsak dan se vadite, ker bo vam to v življenju izredno dobrodošlo. Vsi tovariši in tovarišice, ki imate v sebi mogočno kmetško-mladinsko idejo, lahko postanete močni ljudje. Ideja ali misel napravlja krepek človeški značaj; mož ali žena s krepkim značajem, ki zna govoriti, pomeni zmago nad slabostmi. Kreпка in zdrava ideja, dober značaj in dar govora pa zrušiš vse slabosti, ki jih je napravil pokvarjen človek.

Dar govora

je zlato. Izvežban govornik ima dvakratno vrednost človeka. Človek z zgoraj navedenimi lastnostmi pa velja najmanj za 10 ljudi oziroma se njegova vrednost sploh ne da oceniti!

Tovariši in tovarišice! Ne idite mimo teh misli, učite se govoriti, govorite, vežbajte se, da boste lahko koristili naši skupni ideji, sebi in svojemu narodu. Dobro pretehtajte svojo notranjost, preizkusite vso svojo notranjo vrednost, izvežbajte jo, postanite govorniki, ki boste prevzeli odgovorne položaje v občini, okraju, banoVINI in državi.

Vsak peti član

mora biti vzoren govornik. Govoriti mora znati vsak naš član, to je naše geslo. V tem znamenju naj nas vodi novo leto 1939. do končne zmage. Ponovno kličemo: Tovariš, tovarišice! Učita se govoriti, da bomo lahko zmagali!

Ljubečna pri Celju

V nedeljo dne 29. t. m. se je vršil VII. redni občni zbor našega Društva kmetških fantov in deklet. Ob 3. uri popoldne je otvoril predsednik občni zbor in pozdravil navzoče člane, ki so z udeležbo pokazali zavednost in borbenost.

Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da je društvo v polni meri izvršilo svoje dolžnosti. Tekma koscev, trgateg grozdja in Miklavžev večer, pri katerem je bilo obdarovanih 83 otrok, so najboljša priča o izvršenem delu. Poleg tega je imel odbor tri seje, člani pa 7 sestankov. Na zadnji seji smo sprejeli tudi društveni minimalni delovni načrt, ki obsega: dve gledališki predstavi, tombolo, tekmo žanjic in trgateg grozdja. Načrt je občni zbor soglasno odobril.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji novi odbor: Franc Orešnik, predsednik, N. Naglič, tajnik, Martin Gorjup, blagajnik, Oskar Slesar, Ivo Feldin, Ivo Mlakar in Karel Videnšek, odborniki. Martin Koštomaj in Martin Mirnik, revizorja. Občni zbor je bil najlepši dokaz zavednosti članstva.

Franc Orešnik.

Gotna vas pri Novem mestu

Tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet je imelo v nedeljo dne 29. t. m. VII. redni občni zbor. Poročila posameznih funkcionarjev so pokazala, da je društvo tudi v preteklem letu prav živo delovalo. Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor s predsednikom tov. Albinom Šmajdikom in tov. Vinkom Avseem kot tajnikom na čelu. Soglasni sklep občnega zbora je bil, da gremo krepko naprej po začrtani poti do končne zmage!

Koblar St.

Mlatič

Sladki časi in sladkor

Delničarji nekega tiskarskega podjetja, ki niso trenutno brez vpliva tam, kjer se odloča, po kakšni ceni naj se sladkor prodaja, pišejo, oziroma se iz siromaka norca brijejo s takimi anekdotami: »Če bi bil cenejši, koliko bi ga lahko več prodali. Kupila bi ga lahko tudi kakšna revna, zgarana kmetška gospodinja. Tako pa je sladkor, kakor na primer viržinke, samo za gospodo in bogate. Spominjamo se, kako je bilo v tem pogledu med vojno. Vsaka gospodinja, ki je imela kake intimne odnose s kakim oficirjem, je na mesec kupila za družino z lahkoto kar po 10 kg sladkorja. Zadnja tri vojna leta pa ga nimamo niti za najbolj potrebna zdravila na razpolago, dasi vsakdo ve, da je sladka kava in puter na svežih, lepo zapečenih žemljah najboljši zajtrk.«

Pravim — če bo šlo

Že zadnjič sem nameraval povedati naši javnosti, da »Slovenski gospodar«, kakor eigan na sejmu, rad ne laže. Če slučajno kdaj kako tako pregreho stori, ni zato vzrok on sam, ampak njegovo obupno gospodarjenje in težke, da ne rečem neznosne razmere, v katerih se trenutno nahajamo kolegi kmetški (ne kmečki) novinarji in drugi javni delavci na vasi. Več o tem poglavju — seveda če bo šlo — prihodnjič.

Le vkup, le vkup, vsa uboga gmajna

Pretekli teden sem bral v glasilu, ki zastopa na zunan vse stanove, kako so pred stoletji po hrbtih naših prapradedov žvižgali biči grajskih valptov. Ginjaivo je zapisano, kako so slovenski kmetje trpeli pod krutim gospodstvom tuje gospode in si — kakor je videti, prav po naročilu te gospode — ustanovili »Slovensko kmečko zvezo«.

Ker so kmetje v tej zvezi strašno zvezani čakali skoraj 350 let zaman odrešitve, so si po svetovni vojni l. 1919. ustanovili Slovensko kmetško stranko, ki kliče še danes in bo klicala z Gubčevim klicem vse poštene in zavedne kmete: Le vkup, le vkup, uboga gmajna!

Kakor slišim, hočejo odgovorni činitelji prav v bližnji bodočnosti slediti temu koncem koncev ponosnemu klicu in kmetu pomagati. Kako, bom povedal kdaj na pomlad, ko bo solata zrela.

Iz naših krajev

† Franc Sevnik

V ljubljanski bolnišnici je umrl po težki bolezni Franc Sevnik, šolski upravitelj iz Fare pri Kočevju, kamor je bil prestavljen pred dvema letoma iz Tuhinjske doline. Pokojnik je bil junak. Že 1915. leta je pribežal iz avstrijske fronte k Rusom in se kot vojni dobrovoljec udeležil junaških borb v Dobrudži. Kasneje je prišel z dobrovoljskimi četami na solunsko fronto in se boril v prvih vrstah za naše osvobojenje. Velikemu idealistu in požrtvovalnemu junaku domovina ni bila hvaležna. Trpel je vse do svoje smrti. Junaško in samozvestno pa je prenašal trpljenje tudi v osvobojeni domovini. Nič ni tarna, ko je romal iz kraja v kraj, čeprav je bilo njegovo življenje do dna zagrenjeno. Pogreb junaškega borca za nacionalno in duševno svobodo slovenskega naroda se je vršil preteklo nedeljo na ljubljansko pokopališče. Njegovo krsto so vozili na topovski lafeti. Na zadnji poti ga je spremljala vojaška četa z godbo in vojni dobrovoljci z društvenim praporom.

Globoko užaloščeni in težko prizadeti rodobini naše sožalje. Na ljubljanskem polju leži nova žrtev svobode.

★

Beričovo

Društvo kmetških fantov in deklet v Beričevem priredi na pustno nedeljo 19. februarja t. l. v Kmetškem domu predpustno zabavo in kmetško večerjo. Pričetek ob 4. uri popoldne. Vabljeni vsi!

•

× V mariborskem mestnem parku se je nedavno zvečer na »Rožnem griču« ustretil 30letni zasebni uradnik Alfonz Gselman s Teznega. Obupal je zaradi slabih gmotnih razmer.

× V Spodnji Voličini pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah se je smrtno ponesrečil posestnik Janez Roškar. S košem sena v naročju je padel s skednja, si nalomil rebra in se tudi sicer notranje tako poškodoval, da je kljub takojšnji zdravniški pomoči in naglemu prevozu v mariborsko bolnico tamkaj izdihnil.

× Pri Sv. Marjetji na Dravskem polju se je ustrelil komaj 21letni hlapec Alojz Čelofiga. Beg iz življenja pa se mu ni popolnoma posrečil in bodo obupanemu fantu nemara zdravniki še rešili življenje v mariborski bolnici. — Naknadno smo izvedeli, da je fant umrl. V obup ga je gnala nesrečna ljubezen.

× V Zagrebu se je zaradi bede obesil delavec Franjo Berkovič. Ko so ga našli, je bil že mrtev.

× Pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je obupala nad življenjem 60letna Marjeta Jeranovič in se obesila.

× Pri Šoštanju je v potoku Toplici neznan rokomavh zastrupil postrvi. Samo v enem jezu so našli doslej nad 300 zastrupljenih postrvi. Tako podivjanost pač zasluži pošteno kazen!

× Blizu vasi Breg so potegnili iz Save truplo še mlade Anice Hribnikove iz Zapog. Rajna je bila zaposlena v tovarni »Intex« v Kranju. Zaljubila se je nekega delavca in se hotela z njim poročiti. Domači so ji branili, zaradi česar se je sprla z njimi. Brat jo je menda zaradi tega celo klofnil. To je dekleta silno razburilo in potrla. Rekla je bratu, da je odslej ne bo več videl. Tisti dan je še prišla na delo v tovarno, nato pa je izginila in na tako usoden način uresničila svojo grožnjo. Pokopali so jo na pokopališču v Trbojah.

× Na zadnji svinjski sejem v Ptujju so pripeljali 146 svinj, prodali pa so jih le 62. Od 6 do 12 tednov stare prolenke so prodajali po 160 din za žival. Debele svinje so bile po 750 do 8, plemske svinje pa po 650 do 7 za 1 kg žive teže.

× V Samarnici pri Daruvaru so neznani roparji odnesli iz vaške cerkve kelihov, cerkvenih oblačil, knjig, bander in slik za 50.000 dinarjev. O roparjih doslej ni sledu.

× Blizu Šibenika sta z ribiško ladjico ribarila po morju brata Mate in Marko Pirja iz vasi Jezera. S seboj sta imela več litrov vina. Blizu obale sta se po polnoči z ladjo ustavila, se pošteno napila in legla spat. Ko se je Marko zgodaj zjutraj prebudil, ni bilo brata nikjer. Pijani Mate je namreč v spanju padel v morje in utonil.

× V Boki Kotorski je po lepih in toplih sončnih dneh sedaj pritisnil za tamkajšnje podnebje nenavaden mrz in je morje od Kamenara do klanca Verige pokrito z nekaj centimetrom debelim ledom. Pred nastopom te zime je pihal tako močan veter, da je metal opeko s streh in polomil tudi precej drevja.

× Rejec malih živali, februarška številka je izšla s sledečo vsebino: Kužne bolezni perutnine — Umetno valjenje — Sivi in beli ovnač — Razstava kanarčkov — Navodila za gojitelje kanarčkov — Naša koza Brina — Naše gospodinjstvo — Društvene vesti — Drobiž — Po tujem svetu — Posvetovalnica — Rejski striček — Za smeh in kratek čas — Tržne cene — Vsak mesec ena. Letna naročnina samo din 30.—. Naroča se pri Zvezi, Ljubljana, Karunova ulica 10.

× V Čretu pri Celju se je pred kratkim z nožem zabodel v prsi brezposelni delavec Rado Janežič, ki je nato hotel skočiti pod vlak. Na srečo so ga rešili in vsega krvavega z reševalnim avtom prepeljali v celjsko bolnico. Baje je Janežiča gnala v obup nesrečna ljubezen.

× Iz Kolovrata je vozil drva 19letni Jože Ocep. Pred Razpotjem se mu je voz nagnil. Fant ga je podprl, vendar je bil tovor pretežak in je Ocepka potegnil v strugo. Nesrečni fant je izdihnil, preden so mu mogli ljudje prihiteti na pomoč. Pokopali so ga na pokopališču v Kolovratu in vsa vas pomiluje mlado žrtev naporenega kmetkega dela.

× V Bajmoku so nedavno v hiši uglednega kmeta, 76letnega Ladislava Paura, odkrili strahoten zločin. Paurov hlapec je prišel s pristave in iskal svojega gospodarja, pa ga nikjer ni mogel najti. Poklical je gospodarjevega brata, s katerim sta po dolgem iskanju našla Paura mrtvega v mlaki krvi in zvezanega. Očividno gre za roparski umor. Doslej je preiskava doglajala, da se je zločinec priplazil v hišo čez vrt.

× Na Betajnici pri Beogradu se je v hiši Jovana Viciana, strojnika v zemunski tovarni letal »Ikarus«, zgodila strašna družinska nesreča. Mati je odšla z doma po mleko. Medtem so se pa otroci igrali z vžigalicami ter zažgali posteljino. Zaradi gostega dima so se tako prestrašili, da jim ni prišlo na misel, da bi odprli vrata ali okna ter so se dva fantka in deklica zadušili.

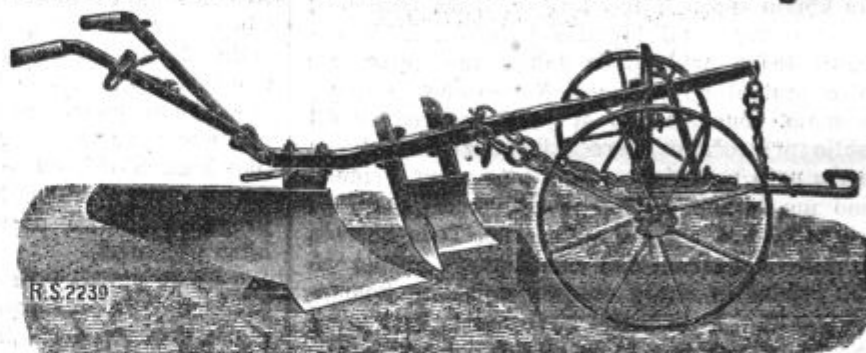
× V Trzinu se je na cesti med vožnjo proti Ljubljani delavcu Jožetu Hacetu iz Laz v Šmartinski občini pri Tuhinju splašil konj. Zdirjal je na železniško progo v trenutku, ko je mimo privozil vlak. Konja je lokomotiva strahovito razmesarila in ubila, a tudi Haca, ki je še v zadnjem trenutku skušal žival zadržati in rešiti, je dobil nekaj poškodb in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

× V Somboru je Danijel Knezij, poverjenik veletrgovine z žitom na račun kmetov, ki so ga prodajne dogovore na račun kmetov, ki so njegovi tvrdki prodajali žito, in na tak način iz siromašnega malega obrtnika kmalu postal bogataš. Zdaj so Knezija zaprli in je o sleparstvu uvedena stroga preiskava.

× V Petrovgradu je pobegnil beograjski trgovski pomočnik Svetozar Todorović. Svojemu gospodarju je poveril 40 tisoč dinarjev, ki bi jih bil moral oddati na pošti. V Petrovgradu se je ob tolikem denarju seveda kaj hitro seznanil z lahkoživkami in v eni sami noči zapravil 40 tisočakov. Ko so ga aretirali, so pri njem našli samo še 100 dinarjev. Seveda bo zdaj grenka pokora daljša kakor je bilo zapeljivo veselje.

× V Stanišću je delavec Milan Velič po odpustu iz tovarne prišel v pisarno gospodarjevega sina Antona Velička in ga zabodel z nožem v trebuh. Ranjeni je kmalu umrl, Veliča pa so orožniki prijeli in zaprli.

SACK-OVI PLUGI so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča** v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

IV. Nemec:

Sandžak do Pevlja

Nogometaši

Marsikje vidite žogobrarje, toda strastnejših ni nikjer kot v Pevlju. Bila je napovedana tekma med Sarajevčani in Pevljanci in zgrnilo se je vse mesto. Vsak žogobrec sovraži, vendar z ozirom na reklamo sem šel pogledat samo žogobarske obraze. In res je bilo kaj videti! Surovosti, jeze, sovraštva, vpitja in drugih človeških slabosti se zlepa ne zbere toliko skupaj, kot je to nudila žogobarska tekma Pevljancev. Muslimanska mladina je z gromovitimi klici vpila: »Srbi su pobijeni — naša pobjeda!« itd. V svoji notranjosti sem čutil tudi jaz razburjenost, da se mi je jezik kar sam od sebe pričel vrčeti. Vsa žogobarska plitvost, površnost in surovost so mi vzele vse simpatije do teh meščanov. Res, enostavno in zapuščeno je življenje v Pevlju, toda okolica je ena sama lepota. Kot tujec sem moral, ni mi dalo miru, tu in tam katerega domačina opozoriti, da je njihova okolica nebeško lepa. Niso me razumeli, njih čutila so bila za vso to lepoto slepa! Žogobrec jim je polnil dušo, ta največja surovost, ki jo je človeška površnost kdaj razširila in uvedla!

Kar v noč so doneli klici: »Srbi su pobijeni — naša pobjeda!«, kakor da teh ljudi ni zibala srbska mati! Skomignil sem z ramenji in se čudil, zelo čudil, da po 20 letih Jugoslavije šola ni storila najnujnejše dolžnosti!

Džuro mlekardžija

S turbanom na glavi, opanki iz surove ovčje kože, črnimi muslimanskimi hlačami in širokim

rdečim pasom vam predstavim Džuro mlekardžijo! To vam je možakar posebne vrste, zanimiv po značaju. Že 20 let prinaša opoldan in zvečer vojakom kisl mleko. Zena mu pase 12 ovc, on pa v plitvih lončenih posodah kisa in prodaja mleko. Dva dinarja stane posodica, ki jih pridno spravlja v mastno kaso, ki jo ima privezano na vrvič okrog vratu. Džura pozna vsak vojak in vsak domačin pod imenom: »Čiča Džuro«.

»Kako si, Džuro,« sem ga vprašal, ko sva se po sedmih letih zopet videla.

»Fala, gospodine, fala Bogu, živi se i, eto — po malo radim i zaradjujem.«

»Ti još uvek sa mlekom? ...«

»Vala, jes! — Ove godine dobro sam prošao — a kako ti, gospodine? Sečam se još vrlo dobro kad sam ti prodal po koje mljeko!«

»Da, da, spominjam se, lepo smo se imeli takrat.«

»E, jes, bilo je ljepo! Kad zapjevaste Slovenci, mi dodje mlo da od radosti zaplačem.«

»Na zdravje, Čika Džuro!«

»Do vidjenja, gospodine!«

Kadar se naješ bahlave.

Muslimani imajo veliko posebnosti, ki ne zmanjkajo niti pri jedi. Iz testa in sladkornega sirupa in še druge neznane primesi ti napravijo slaščičarji takšno jed, ki sem se ji moral pokloniti. Toda zgodovina se pričinja takrat, kadar se človek bahlave nasiti. Takšna žeja te prime,

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po **5%**

da kar solze začnejo teči. In tako se nam je zgodilo, da smo namesto vode, ki se po bahlavi ne pije, bogato naličili dalmatinca. Posledice so se kaj kmalu pričele pojavljati, ker nas je obšla posebna borbenost, da bi se najrajši pridružili hajdučki četni Dare-Kosovke. Tovariš Črnogorec je prvi potegnil sabljo in pričel s tako vnelo udrihati po mizi, da so se kupice in šefan kmalu spremenili v koščke. Divja borbenost pa je izzvala tudi tovariša Orlušiča, ki je potegnil težko artilerijsko sabljo in kratkomalo mizo preklal na polovico. Navdušeno sabljanje je malo ponehalo, ko si je Črnogorec zlomil sabljo pri ročaju. Nesreča je povzročila, da se je vsa naša razuzdanost razlila po njem. Prinesli smo mu leseno sabljo, nasadili ročaj, nato pa z junaško silo mahnili v kasarno. Toda nesreča ni mirovala! Drugi dan smo namreč pridno vadili vojake in okrog enajste zapazimo komandanta polka, ki je prišel nadzorovat. Prvi je bil na vrsti Črnogorec, ki je moško potegnil sabljo — toda joj! — v zraku se je zavihtel kos obreznega kola. Na srečo sem bil blizu in hitro zamenjal njegov kol z mojo avstrijsko financarico. Pregled je potekel v redu in miru, toda zafrkovanje se je šele sedaj pričelo. Nekaj dni je bila na programu edino lesena sablja in Črnogorec, ki jo je vihtel. Nesreča pa seveda ni ostala v našem najožjem krogu, ampak se je kmalu raznesla po vsej kasarni in celo v Plevlje. Težki so bili to časi za našega črnogorskega tovariša, ker se pač vojaki na poseben način zafrkavajo. Vse je bila seveda samo šala, toda črnogorskemu ponosu to ni šlo v račun. Tovariš Orlušič mu ni dal miru, ker je pač sam požri marsikatero žal-tavo. Nesrečni leseni sabljač ga je namreč zafrkoval, da je plaval čez Bospor in si ni omočil kože...

Tako se je ta nesreča vlekla do konca orožnih vaj, vse skupaj pa je povzročila sladka bah-lava! (Dalje.)

Vino in sadjevec prvovrstno sortirano od 60 litrov naprej razpošilja: Posestvo „GRIC“ pri Mariboru

Nasveti za hišo in dom

Nespečnost se iznebiš, ako zvečer ne ješ težko prebavljivih jedi in ne piješ razburljivih pijač (čaja, kave itd.).

Pri krvavenju iz nosa je dobro, ako kaneš v nosnico, iz katere kdo krvavi, nekoliko citróninega soka. Često tudi ustaviš krvavenje, ako po tilniku nenadoma obliješ krvavečega z mrzlo vodo, da se zdrzne in ustraši. Seveda veljata obe ti dve sredstvi le za lažje oblike krvavenja.

Ako se ponoči potiš in se čutiš zaradi tega oslabelega, se umivaj z vodo, ki ji priliješ nekoliko kisa. Skrbi, da je v sobi, kjer spiš, vedno dovolj čistega zraka. Nikoli ne pusti, da bi se prepoteno perilo posušilo na tebi, ampak se hitro preobleci.

Če se ponoči brez pravega vzroka potiš pod pazduho, je to precej sumljivo znamenje, da tvoja pljuča niso v redu. V takem primeru je najbolje, da se čim prej posvetuješ z zdravnikom, ki naj te temeljito preišče in odredi, kar se mu zdi potrebno. Zavedaj se, da je zlasti pri pljučnih boleznih zdravljenje v začetku bolezni skoraj vedno uspešno. Če pa se skrajša zanemariš, pozneje ne pomaga ne krop ne voda, kakor pravimo. Taka nemarnost je že marsikoga pahnila v prerani grob.

Sejmi

- 19. febr.: Lož, Pišce.
- 20. febr.: Sv. Lenart (okraj Slovenj Gradec), Semič, Braslovce, Št. Vid pri Stični, Radohova vas, Velike Lašče, Tuhinj, Videm ob Savi.
- 21. febr.: Šmartno pri Litiji, Ormož, Ptuj, Dolnja Lendava.
- 22. febr.: Celje, Ptuj, Trbovlje, Podčetrtek, Te-harje.
- 23. febr.: Velenje, Turnišče.
- 24. febr.: Moravče, Studenec pri Krškem, Vel. Cirknik, Cerknica, Lesce, Bučka, Slovenska Bistrica, Rogatec, Laško, Kozje, Maribor, Zubna, Beltinci.
- 25. febr.: Boštanj, Vuzenica, Celje, Brežice, Trbovlje, Rajhenburg.

Živinski sejmi

Na zadnjih živinskih sejmih v okolici Ljubljane so prodajali živino po tehle cenah: voli so bili po 4 do 5.75, telice po 4 do 5, krave po 3 do 4.50, teleta po 6 do 7 din, prašiči špeharji po 9, pršutarji pa po 7 do 8 din za 1 kg žive teže.

Na živinskem sejmu v Ptujju so bile cene za nekatero živino nekoliko nižje: voli so bili po 3.60 do 4.75, telice po 3.70 do 5.50, krave po 1.75 do 4.25, teleta po 5.50, prašiči špeharji od 8.25 do 8.50, pršutarji pa od 7.25 do 7.75 za 1 kg žive teže.

Važnejša radio predavanja

Nedelja, 19. februarja. 17.00: Hlevski gnoj in gnojnice — temelji modernega gospodarstva.

Ponedeljek, 20. februarja. 18.00: Paberki iz vsakdanjega zdravstva.

Torek, 21. februarja. 18.40: O anekdotah.

Sreda, 22. februarja. 18.40: Selitveni pojavi pri slovenski industriji.

Petek, 24. februarja. 11.00: Korsika in Tunis. — 18.00: Delo kmetijske gospodinje v zimskih mesecih.

Sobota, 25. februarja. 18.40: O gorah. — 20.00: Zunanja politika. — 20.30: Slovenski humoristi.

Vrednostni papirji

2 1/2 % Vojna škoda	din 471—472
7 % investicijsko posojilo	din 100—101
7 % Drž. hipotek. banke	din 100—101
6 % begluške	din 90—91
4 % agrarne	din 60—61
7 % Blair posojilo	din 93—94
8 % Blair posojilo	din 100—101
Privilegirane agr. banke	din 230—231
7 % stab. posojilo	din 100—101

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nepranirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon Interurban 25-06

Dobavljamo vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, železnega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opokarne »Illo-vac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA
MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1
Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzoja /1: Kmetiskidom
Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-ročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune